

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudců Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Pavla Kumprechta ve věci žalobce: **F. V .**, zast. JUDr. Vlastimilem Motlíkem, advokátem se sídlem Příčná 352, Železný Brod, proti žalovanému: **Krajský úřad Libereckého kraje**, se sídlem v Liberci, U Jezu 642/2a, za účasti : **1. Mgr. N. M.**, **2. B. B.**, **3. D. T.**, a **4. O. K.**, bytem Klokočí 24, 511 01 Turnov, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. června 2012, č.j. OD 461/2012-2/280.9/SI, KULK 41673/2012, **t a k t o :**

I. Žaloba se z a m í t á .

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

III. Žádná z osob zúčastněných na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět sporu

Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Obecního úřadu Klokočí ze dne 7. 3. 2012, č.j.12012, kterým prvoinstanční správní orgán coby silniční správní úřad v souvislosti s § 7 odst. 1

zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pozemních komunikacích“), rozhodl, že na pozemku st. p. č. 25 v k. ú. Klokočí u Turnova trvá existence účelové komunikace, která je veřejně přístupná a slouží jako jediná možná přístupová komunikace k následujícím nemovitostem: Klokočí čp. 42, čp. 24, čp. 57, čp. 39, čp. 40, čp. 58 a p. č. 1776, p. č. 1769, p. č. 10/3 v k. ú. Klokočí u Turnova.

V odůvodnění napadeného rozhodnutí reagoval žalovaný na jednotlivé odvolací námitky, žádnou z nich důvodnou neshledal. Zdůraznil, že pro posouzení toho, zda se na určitém pozemku nachází veřejně přístupná účelová komunikace, není rozhodné, kdo je jeho vlastníkem. Podstatné je, zda se na předmětné pozemkové nebo stavební parcele nachází pozemní komunikace patrná v terénu. Tuto podmínku shledal v daném případě splněnou. Za irrelevantní považoval v souvislosti s tím absenci této skutečnosti v katastru nemovitostí. Z tvrzení žalobce, že dříve byl přístup zajišťován přes p.p.č. 1776, lze dle žalovaného vyvodit, že dnes již tento stav netrvá. Dále uvedl, že deklaratorní rozhodnutí o určení právního vztahu pouze deklaruje daný stav a nemůže účastníkům správního řízení zakládat nějakou povinnost, např. vybudovat novou nebo opravit starou přístupovou cestu. Z vyjádření žalobce žalovaný dále dovodil, že dotčený pozemek slouží jako veřejně přístupná komunikace již od 70. let minulého století, v roce 1995 byla opatřena asfaltovým povrchem. Podle žalovaného splňuje dotčený pozemek všechny 4 znaky určující veřejně přístupnou účelovou komunikaci: cesta je patrná v terénu, komunikace spojuje shora uvedené nemovitosti se silnicí III/28212, přístupu po ní nebylo v minulosti nikdy bráněno (až nyní chce žalobce st. p. č. 25 oplotit), jiný přístup k uvedeným nemovitostem bez stavebních úprav neexistuje a silniční správní úřad jeho zřízení nemůže nařídít (jedná se o nezbytnou dopravní spojnici).

II. Obsah žaloby

Žaloba obsahuje 2 žalobní námitky.

V první z nich žalobce tvrdí, že on ani jeho právní předchůdci nikdy nesouhlasili s tím, aby jim bylo ztěžováno užívání domu čp. 42 v Klokočí stojícího na stavební parcele č. 25 tím, že v těsné blízkosti jeho domu projíždí auta a pohybují se cizí lidé. Auta včetně těžkých nákladních jezdí 1,5 m od rohu domu, na němž se začínají objevovat praskliny. Hrozí nebezpečí úrazu v domě bydlících osob. Využívání cesty zmenšuje plochu žalobcova pozemku pro jeho vlastní užívání, schází prostor pro chov drobného zvířectva, venkovní práce, uložení palivového dřeva apod. Je proto logické, že ke zřízení účelové komunikace, která by měla sloužit k propojení s dalšími nemovitostmi jiných vlastníků, souhlas nikdy nedal. V pochybnostech by se pak mělo rozhodovat ve prospěch vlastníka pozemku.

Druhý žalobní důvod je ten, že dle žalobce přístup po stavební p. č. 25 není jedinou možnou přístupovou cestou k nemovitostem uvedeným v rozhodnutí.

Variantní přístup je totiž možný přes pozemkovou parcelu č. 1 a pozemkovou parcelu č. 1776, obě v k. ú. Klokočí u Turnova. Vlastníkem obou pozemků je Obec Klokočí. Této námitce, kterou vznesl již v odvolání, se žalovaný ve svém rozhodnutí prakticky nevěnuje. Z jeho strohého odůvodnění k této problematice se vztahujícímu lze dovodit, že žalovaný sice existenci této přístupové cesty uznává, vyžádala by si však dle něho stavební úpravy. Uvedené zjištění existence jiné přístupové cesty přitom mělo dle žalobce vést ke zrušení prvoinstančního rozhodnutí. Správní orgány totiž vůbec nezkoumaly možnost obnovení této přístupové cesty přes p. p. č. 1776 a p. p. č. 1. To je dle žalobce reálné a to z p. p. č. 1774/1. Ta je rovněž ve vlastnictví obce, je opatřena asfaltovým povrchem a jde o místní komunikaci. Tato alternativa by nepředstavovala žádné omezení vlastníků staveb, jako je tomu u posuzovaného pozemku, který je navíc stavební parcelou. Délka přístupu k nemovitostem uvedeným ve výroku rozhodnutí by přitom zůstala v průměru stejná. Obnova a rozšíření této komunikace by si nepochybně vyžádaly náklady, nemělo by však jít o náklady enormní. Prioritním by měl být fakt, že tento alternativní přístup by znamenal pouze obnovení funkce parcel, které svým zařazením v katastru nemovitostí jako ostatní komunikace mají sloužit jako veřejné komunikace.

Závěrem žalobce vytkl oběma správním orgánům, že neprovedly ve věci žádné místní šetření za účelem prověření alternativní komunikace. Navrhl proto, aby krajský soud napadené rozhodnutí, jakož i jemu předcházející rozhodnutí prvoinstančního správního orgánu, zrušil.

III. Obsah vyjádření žalovaného k žalobě

Ohledně první žalobní námitky se žalovaný v teoretické rovině podrobně zabýval jednotlivými zákonnými znaky pozemní komunikace. Zastavil se zejména u institutu tzv. obecného užívání. Zdůraznil, že právo obecného užívání pozemních komunikací, byť může být spojeno s vlastnictvím soukromých osob, není tedy institutem soukromého práva, ale jedná se o veřejnoprávní oprávnění, které má svůj základ nikoli v občanskoprávních předpisech, ale vyplývá ze zákona o pozemních komunikacích. Výkladem ustanovení § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích se v minulosti opakovaně zabýval jak Nejvyšší správní soud, tak i Ústavní soud. V nálezu sp. zn. II. ÚS 268/06 ze dne 9. 1. 2008 mimo jiné konstatoval, že vlastnické právo je omezitelné v případě kolize s jiným základním právem nebo v případě nezbytného prosazení ústavně aprobovaného veřejného zájmu za náhradu. Pokud některá z podmínek nuceného omezení vlastnického práva absentuje (například kompenzace za něj), jedná se o neústavní porušení vlastnického práva. V takových případech lze ústavně konformně omezit vlastnické právo pouze se souhlasem vlastníka a nelze proto vůbec hovořit o nuceném (resp. vynuceném) omezení podle ustanovení § 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod. Existuje-li tedy v zákoně veřejnoprávní institut omezující vlastnické právo, aniž by s tímto omezením spojoval poskytnutí náhrady, je nezbytnou podmínkou jeho ústavní konformity souhlas vyjádřený vlastníkem. Tak je tomu v případě tzv. veřejně přístupných účelových

komunikací definovaných v ustanovení § 7 zákona o pozemních komunikacích, v jejichž případě je vlastnické právo omezeno tím, že vlastník musí strpět obecné užívání pozemku jako komunikace (§ 19 zákona o pozemních komunikacích) a umožnit na něj veřejný přístup. Zákon o pozemních komunikacích toto omezení nespojuje s poskytnutím finanční náhrady. Jediný ústavně konformní výklad je proto ten, že s takovým omezením vlastnického práva musí vlastník příslušného pozemku souhlasit. Tomuto závěru nikterak neodporuje skutečnost, že účelová komunikace a obecné užívání komunikací jsou instituty veřejnoprávními, nikoli soukromoprávními. Za splněnou považoval žalovaný v daném případě i podmínku souhlasu vlastníka pozemku, když tomuto institutu se ve vyjádření v teoretické rovině rovněž věnoval.

Ke druhé žalobní námitce konstatoval, že historické ani současné katastrální mapy, ve kterých se u předmětných pozemkových parcel uvádí „ostatní plocha - ostatní komunikace“, nemohou založit povinnost majitelům těchto pozemkových parcel, aby tyto komunikace obnovili. Katastr nemovitostí představuje pouze soupis majetků a jejich majitelů a orientačně uvádí i způsob využití. Má více méně inventární funkci. Pozemní komunikace během doby vznikají, ale také zanikají.

Druhou judikatorně dovozenou podmínkou pro vznik veřejně přístupné účelové komunikace je též existence nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby, pokračoval žalovaný. Podle Ústavního soudu se totiž z dnešních hledisek posuzování legitimních omezení základních práv jedná o nezbytnou podmínku proporcionality omezení. Zjednodušeně řečeno, existují-li jiné způsoby, jak dosáhnout sledovaného cíle (zajištění komunikačního spojení nemovitostí), aniž by došlo k omezení vlastnického práva, je třeba dát před omezením vlastnického práva přednost těmto jiným způsobům. Podle názoru žalovaného, který odvodil z přiložené fotodokumentace alternativního přístupu, obsažené ve spise, příloha č. 8, v současné době neexistuje jiný způsob přístupu k předmětným nemovitostem, protože po p. p. č. 1776 a p. p. č. 1, obě v k. ú. Klokočí u Turnova, v současné době alternativní přístup možný není. Pro úplnost dodal, že alternativní cesta musí být nejen schůdná, ale i bez porušení bezpečnostních pravidel (ohrožení zdraví a života) sjízdná i pro osobní automobily (např. vč. sanitních vozů), pro vozy obstarávající čištění septiku apod.

Ohledně vytýkané absence místního šetření ve věci žalovaný uvedl, že místní šetření správní orgán nesvolal. Svým usnesením ze dne 15.2.2012 pod č.j.: 12012 stanovil účastníkům dvě lhůty a to:

- a) do 29.2.2012, ve které byli účastníci podle § 36 odst. 1 v návaznosti na § 141 odst. 4 zákona č. 500/2004 sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) oprávněni navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy a podle § 36 odst. 2 správního řádu v návaznosti na § 39 odst. 1 správního řádu oprávněni vyjádřit v řízení své stanovisko,
- b) do 7.3.2012 podle § 36 odst. 3 správního řádu v návaznosti na § 39 odst. 1 správního řádu se mohli vyjádřit k podkladům rozhodnutí

Žalobce, jakožto i ostatní účastníci, se ve stanoveném termínu vyjádřili. Žalobce dne 27. 2. 2012 (příloha č. 3 spisu č.j.: 12012) podáním, v němž tento alternativní přístup popisuje. Správní orgán toto jako alternativní přístup neuznal a v odůvodnění svého rozhodnutí pod č.j.: 12012 ze dne 7. 3. 2012 uvedl, že využívat jako přístupovou komunikaci části p. p. č. 1776 a p. p. č. 1 v k. ú. Klokočí u Turnova, je vzhledem k rozměrům a umístění parcel nemožné.

Žalovaný v této souvislosti odkázal na přílohu č. 8 spisu č.j.: 12012, ve které se obec Klokočí vyjadřuje k odvolání žalobce proti rozhodnutí správního orgánu a alternativní přístup je zde zachycen fotodokumentačně. Žalovaný z tohoto důkazu vycházel ve svém napadeném rozhodnutí. Podle názoru žalovaného místní šetření potvrdí současný stavební stav, který neumožní bez porušení bezpečnostních pravidel (ohrožení zdraví a života) sjízdnost pro osobní automobily (např. vč. sanitních vozů), pro vozy obstarávající čištění septiku apod.

Navrhl proto, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Replika žalobce

V ní žalobce v podstatě zopakoval své žalobní argumenty. Zdůraznil, že žalovaný nekonstatoval, že jím navrhovaný alternativní přístup není možný, ale pouze tvrdí, že v současné době není možný. Nesjízdnost této alternativní komunikace v dnešním stavu žalobce nepopírá. Tento stav ale nastal v důsledku zanedbání své povinnosti tyto parcely udržovat k účelu, pro který byly určeny. Tato skutečnost ale nemůže jít k tíži žalobce. Rozhodující je, že alternativní přístup k dotčeným nemovitostem existuje a že je povinností Obce Klokočí udržovat dotčené parcely v takovém stavu, aby sloužily potřebám občanů. Jestliže žalovaný věděl o existenci alternativního přístupu, pak se touto skutečností měl podrobně zabývat bez ohledu na skutečnost, že by si jeho obnova vyžádala určité náklady.

V. Jednání soudu

Při jednání soudu dne 26. 11. 2013 setrvali účastníci sporu na svých stanoviscích a procesních návrzích.

Zástupce žalobce uvedl, že dle jeho povědomí je dům žalobce nejstarším obydleným domem v dané lokalitě. Někdy v 70. letech žalobce na svoje náklady zpevnil předmětnou cestu na st. p. č. 25 pro vjezd do svého domu. Toho využili vlastníci dalších domů, které tam byly následně postaveny. Kdy byly tyto domy postaveny, nikdo z účastníků přesně nevěděl, s největší pravděpodobností se tak stalo v 70. letech. Zástupce žalobce ještě dodal, že obnova asfaltového koberce v 90. letech se týkala p. p. č. 1776, nikoliv st. p. č. 25.

Dále bylo porovnáním snímků katastrální mapy s leteckým snímkem zjištěno, že před vybudováním shora uvedeného zpevněného sjezdu žalobcem existovaly podél p. p. č. 1776 již některé další nemovitosti, minimálně jeden dům.

Zástupce žalobce dal závěrem soudu na zvážení, zda by pro zjištění úplného skutkového stavu věci nebylo vhodné učinit dotaz na stavební úřad, zda žalobce byl účastníkem povolovacích správních řízení ke stavbám nových rodinných domů a pokud ano, zda s přístupem k nim po svém pozemku souhlasil.

VI. Skutkové a právní závěry krajského soudu

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Dospěl přitom k následujícím zjištěním a právním závěrům.

A. Obecná zákonná úprava a relevantní judikatura soudů týkající se institutu veřejně přístupné účelové komunikace

Vzhledem k tomu, že v projednávané věci je rozhodujícím předmětem posouzení otázka vzniku a existence veřejné účelové komunikace, krajský soud pokládal za nutné nejprve shrnout relevantní právní úpravu a judikaturu správních i civilních soudů týkající se dané problematiky

Právní režim pozemních komunikací upravuje zákon o pozemních komunikacích, který je vymezuje jako *dopravní cesty určené k užití silničními a jinými vozidly a chodci* (srovnej § 2 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích). Pozemní komunikace jsou dle odst. 2 téhož ustanovení členěny do čtyř kategorií, a to na dálnice, silnice, místní komunikace a účelové komunikace. Na rozdíl od dálnic, silnic a místních komunikací, které jsou ve vlastnictví osob veřejného práva, mohou být účelové komunikace ve vlastnictví soukromých subjektů.

Podle ustanovení § 7 odst. 1 věty první zákona o pozemních komunikacích je účelovou komunikací pozemní komunikace, která *slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků*. Tyto komunikace jsou veřejně přístupnými účelovými komunikacemi, přičemž zákon počítá i s účelovými komunikacemi, které nejsou veřejně přístupné, jedná-li se o pozemní komunikace v uzavřeném prostoru nebo objektu, které slouží potřebě vlastníka nebo provozovatele uzavřeného prostoru nebo objektu (§ 7 odst. 2 zákona). V takovém případě je účelová komunikace přístupná v rozsahu a způsobem, který stanoví vlastník nebo provozovatel uzavřeného prostoru nebo objektu.

Z citované právní úpravy tak vyplývá, že komunikace bude mít charakter účelové pozemní komunikace *ex lege* (tj. ze zákona, aniž by bylo třeba o její kategorizaci vydávat správní rozhodnutí), bude-li naplňovat zákonem vymezené pojmové znaky pozemní komunikace, jak jsou vymezené v ustanovení § 2 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích, a zároveň pojmové znaky účelové pozemní komunikace, vymezené v § 7 odst. 1 (event. § 7 odst. 2) tohoto zákona.

Kromě shora uvedených náležitostí, které vyplývají přímo ze zákona, bude veřejně přístupná účelová komunikace existovat pouze se souhlasem vlastníka. Tento závěr vyplývá z dosavadní judikatury civilní i správní (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2000, sp. zn. 22 Cdo 1868/2000, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 10. 2003, sp. zn. 22 Cdo 2191/2002, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2004, č. j. 5 As 20/2003 - 64, a nález Ústavního soudu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/06), která navazuje již na rozhodovací praxi předválečného Nejvyššího správního soudu. Ten mimo jiné dovodil, že „[p]ozemek, který je v soukromém vlastnictví, lze uznati za veřejnou cestu jen tehdy, jsou-li splněny dva předpoklady, a to jednak, že pozemek byl věnován buď výslovným projevem nebo z konkludentních činů vlastníka byl k obecnému užívání určen a dále především z toho, že toto užívání slouží k trvalému uspokojení nutné komunikační potřeby.“ (Boh A 10017/32).

Co se týče „kvality“ souhlasu vlastníka, ten může být buď výslovný, či konkludentní. Jestliže však vlastník se zřízením účelové komunikace souhlasil, jsou jeho soukromá práva v takovém případě omezena veřejnoprávním institutem obecného užívání pozemní komunikace, které nemůže být vyloučeno jednostranným úkonem vlastníka, jenž takový souhlas udělil, ani jeho právními nástupci (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2006, sp. zn. 22 Cdo 1173/2005). Jestliže vlastník pozemku v minulosti, kdy pozemek začal sloužit jako účelová komunikace, s tímto *nevyslovil kvalifikovaný nesouhlas*, jde o účelovou komunikaci, vzniklou ze zákona. Stačí, aby vlastník *strpěl užívání pozemku* jako komunikace, v případě nesouhlasu musí však jít o aktivní jednání. Pokud vznikne účelová komunikace, je její právní status závazný i pro budoucí majitele pozemku - účelové komunikace, tito nejsou oprávněni komunikaci ze své vůle uzavřít. Výjimku z tohoto pravidla tvoří pouze případy, kdy nedochází k převodu mezi soukromými subjekty, ale kdy je komunikace nabývána od veřejnoprávní korporace – zde nelze souhlas bez dalšího presumovat (nález Ústavního soudu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/06). Veřejnou cestou se tedy pozemek stává jeho věnováním obecnému užívání, ať již vlastníkem výslovně projevěným souhlasem nebo konkludentním strpěním (rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2009, č. j. 5 As 27/2009 - 66).

Druhou judikatorně dovozenou podmínkou pro vznik veřejně přístupné účelové komunikace je též existence nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby. Existují-li tedy jiné způsoby, jak dosáhnout sledovaného cíle (zajištění komunikačního spojení nemovitostí), aniž by došlo k omezení vlastnického práva, je třeba dát před omezením vlastnického práva přednost těmto jiným způsobům.

Dále považuje krajský soud za vhodné připomenout, jak se judikatura staví k prokazování existence veřejně přístupné účelové komunikace v případě cest užívaných tzv. od nepaměti. Nejvyšší správní soud již v jednom z prvních rozsudků (rozsudek NSS ze dne 27. 10. 2004, č. j. 5 As 20/2003 – 64) týkajícím se účelových komunikací konstatoval, že průkaznost veřejnosti starých cest, které jsou dle tvrzení některého z účastníků užívány od nepaměti, 1 As 32/2012 – 49 je vždy problematická a sporná. Dále soud dodal, že komunikace, u níž sice nelze zjistit, zda byla některým z předchozích vlastníků obecnému užívání věnována, jež však byla jako veřejná cesta užívána od nepaměti z naléhavé komunikační potřeby, je veřejně přístupnou účelovou komunikací (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2009, č. j. 5 As 27/2009 – 66, či rozsudek ze dne 22. 12. 2009, č. j. 1 As 76/2009 - 60). Obdobně se vyjadřuje i Nejvyšší soud, např. v rozsudku ze dne 7. 10. 2003, sp. zn. 22 Cdo 2191/2002. Zde vyslovil, že *„[p]otíže činí důkaz veřejnosti starých cest, užívaných od nepaměti; v těchto případech starší judikatura vycházela z domněnky věnování, bylo-li prokázáno, že cesty bylo užíváno trvale z naléhavé potřeby komunikační. Byla-li tedy cesta od nepaměti veřejně užívána z naléhavé komunikační potřeby, jde o účelovou komunikaci.“* Je zde tedy konstruována domněnka, podle které existuje-li zde naléhavá komunikační potřeba, pro kterou je určitá cesta od nepaměti užívána veřejností, přičemž (zejména právě pro dlouhodobost užívání) nelze již zjistit, zda některý z předcházejících vlastníků s obecným užíváním vyslovil souhlas, jedná se o veřejně přístupnou účelovou komunikaci (samozřejmě za současného naplnění dalších zákonných znaků).

B. Konkrétní posouzení dané věci

Jak už bylo konstatováno shora, žalobce zpochybnil v žalobě dva ze shora uvedených předpokladů, pro které byla část st. p. č. 25 v k. ú. Klokočí u Turnova deklarována jako veřejně přístupná účelová komunikace.

Za prvé tvrdil, že on ani jeho právní předchůdci, nikdy nesouhlasili s tím, aby tento pozemek byl jako účelová komunikace veřejností užíván. Toto jeho tvrzení však zůstalo ve zcela obecné rovině, bez bližšího odůvodnění. Žalobce totiž pouze popsal, jak jej užívání pozemku veřejností omezuje a navázal, že je proto „logické, že nikdy souhlas ke zřízení účelové komunikace, která by měla sloužit k propojení s dalšími nemovitostmi, dán nebyl“.

Z obsahu správního spisu a ze skutečností zjištěných při soudním jednání však vyplývá opak. Jak uvedla strana žalující, ke zpevnění dotčené části st. p. č. 25 došlo někdy v 70. letech na náklady žalobce. Jak bylo při jednání soudu dále zjištěno porovnáním snímků katastrální mapy daného území s jeho leteckým snímkem ze současnosti, ještě před vybudováním tohoto zpevněného sjezdu se již nacházel podél p. p. č. 1776 minimálně jeden obytný dům. Další byly postaveny následně, zřejmě někdy v 70. letech (srovnej také vyjádření Obce Klokočí ze dne 23. 4. 2012). Tyto domy vždy používaly jako přístupovou cestu zpevněnou část st. p. č. 25 ve

vlastnictví žalobce. Přístup „z druhé strany“, tedy přes p. p. č. 1 a p. p. č. 1776 nebyl už zhruba od roku 1949 používán (viz vyjádření K. M. z 26. 4. 2012). Žalobce nepředložil jediný důkaz o tom, že by s používáním cesty přes st. p. č. 25 vyslovil nesouhlas. Problémy nastaly až v současnosti, kdy se rozhodl uvedený pozemek oplotit, což bylo faktickým důvodem zahájení přezkoumávaného správního řízení.

Dle krajského soudu jde v daném případě právě o shora zmíněnou situaci, kdy žalobce (případně jeho právní předchůdci) udělil v minulosti konkludentní souhlas k veřejnému užívání předmětného pozemku coby přístupové cesty k domům nacházejícím se podél p. p. č. 1776, která na předmětný pozemek navazuje. Nebylo prokázáno, že by vlastník (případně jeho právní předchůdci) st. p. č. 25 někdy v minulosti projevil kvalifikovaný nesouhlas s takovým užíváním pozemku, že by proti jeho užívání coby přístupové cesty vlastníky či uživateli za ním se nacházejících domů aktivně vystupoval. Za tím účelem se krajskému soudu jeví jako nadbytečné případné doplňování dokazování v tom směru, zda žalobce byl účastníkem povolovacích řízení k těmto domům, případně jak v nich vystupoval (ostatně ani on sám v žádném svém podání netvrdil, že by v průběhu těchto řízení svůj nesouhlas s užíváním své cesty veřejností nějak projevil). Pokud tato správní řízení proběhla někdy v 70. nebo 80. letech, je zřejmé, že i po jejich skončení žalobce užívání části své st. p. č. 25 jako přístupové cesty veřejností fakticky trpěl a právně ani fakticky proti tomuto stavu nijak nebrojil. Podmínku souhlasu vlastníka dotčeného pozemku s jeho veřejným užíváním jako účelové komunikace má tedy krajský soud za nepochybně splněnou.

Za druhé žalobce tvrdil, že k domům, jejichž vlastníci či uživatelé využívají jako příjezdovou cestu k nim část jeho st. p. č. 25, existuje přístupová alternativa. A to přes pozemky ve vlastnictví obce vedené v katastru nemovitostí v kultuře „ostatní plocha – ostatní komunikace“, konkrétně přes p. p. č. 1 a zbývající (v současnosti neužívanou) část p. p. č. 1776. Žalobce uváděl, že tyto pozemky jsou určeny k tomu, aby sloužily právě jako přístupová cesta, jsou v obecním vlastnictví, a pokud tedy v minulosti došlo ze strany obce (či státu) k tomu, že údržba těchto pozemků byla zanedbána a ony v důsledku toho svůj původní charakter ztratily, nemůže jít taková skutečnost k jeho tíži. Dle žalobce sice v současnosti přístup přes tyto pozemky například osobním automobilem možný není, ale obnovení cesty po nich jinak nic nebrání.

Krajský soud s těmito názory žalobce souhlasit nemůže. Je pravdou, že správní orgány se vypořádaly s touto žalobcovou námitkou poměrně stručně a stroze s tím, že tyto pozemky vzhledem k jejich rozměrům a umístění není možné jako přístupovou komunikaci užít a to ani do budoucna. Krajský soud zvažoval, zda je takové odůvodnění dostatečné, zda není nutné, aby dokazování v tomto směru bylo doplněno, například důkazem ohledáním na místě (tedy místním šetřením), případně aby správní orgány nechaly vyhotovit alespoň předběžný odhad výše nákladů, kterých by bylo třeba na zprovoznění těchto pozemků jako přístupové cesty vynaložit.

S ohledem na zjištěný skutkový stav věci však nakonec dospěl k závěru, že takového doplnění dokazování třeba není, neboť by na výsledku věci nemohlo nic změnit.

Není pochyb o tom, že p. p. č. 1 a dotčená část p. p. č. 1776 v k. ú. Klokočí u Turnova v minulosti jako cesta v dané lokalitě sloužily. Jak vyplývá z obsahu správního spisu (viz zejména vyjádření K. M. z 26. 4. 2012), tento svůj účel přestaly plnit zhruba po druhé světové válce. Je nasnadě proč. Tato cesta totiž mohla být užívána v podstatě pouze pěšími, možná koňskými povozy. Bezpochyby nikdy nebyla využívána pro pravidelnou jízdu osobních nebo nákladních automobilů. Ostatně v době, kdy tyto pozemky jako cesta fakticky sloužily, byl počet automobilů v porovnání s dneškem takřka zanedbatelný.

Samozřejmě, lze si jistě představit, že i takový typ cesty (tedy léta nepoužívaná, původně sloužící pouze pro pěší a koňské povozy) může být upraven takovým způsobem, že bude jako přístupová a příjezdová cesta pro dnešní osobní (případně lehké nákladní) automobily bez větších problémů sloužit i v současné době. Kde tedy bere krajský soud jistotu, že tomu tak není také u dotčených pozemků, bez toho, že by trval do doplnění dokazování ohledně skutkového stavu věcí?

Krajský soud má totiž skutkový stav věci za dostatečně prokázaný obsahem správního spisu. Poukazuje zejména na vyjádření Obce Klokočí ze dne 7. 3. 2012, fotodokumentaci a snímky z katastrální mapy, které tvoří přílohu tohoto vyjádření. Ze snímků dotčených pozemků je zřejmé, že žalobcem navrhovaný alternativní přístup tvoří pozemky, které jsou jednak velmi příkré a jednak velmi úzké. Je z nich patrné, že část p. p. č. 1776 od místa, od něhož se již jako cesta dnes nepoužívá, prudce klesá směrem k p. p. č. 1 a postupně se zužuje. Pozemek je z obou stran ohraničen drátěnými ploty, takže je jeho šířka ze snímků dobře patrná. Jak plyne z vyjádření obecního úřadu (a snímky z katastrální mapy i terénu to potvrzují), v nejužším místě je šířka cesty 1,825 m ! Krajský soud dodává, že šířka navazující p. p. č. 1 není dle snímku z katastrální mapy o mnoho větší. Krajský soud je proto toho názoru, že po rozumu nelze dospět k jinému závěru, než že tyto pozemky přijatelnou alternativní variantu k dosud užívané veřejné účelové komunikaci po st. p. č. 25 představovat prostě nemohou. Pokud sloužily tyto pozemky uspokojivě jako cesta pro pěší a pro koňské povozy před více jak 60 lety, pak dnešní požadavky na přístupovou a příjezdovou cestu k rodinným a rekreačním objektům nesplňují. Už jenom shora uvedená šíře cesty je faktorem zcela vylučujícím průjezd byť jenom osobního automobilu.

Krajský soud proto znovu vyjadřuje své přesvědčení, že případné doplňování dokazování o důkazy, které shora naznačil a jejichž provedení by ve většině jiných případů považoval pro zjištění spolehlivého skutkového stavu za nezbytné, je v daném případě s ohledem na shora uvedené nadbytečné. Bylo by to i v rozporu se zásadou procesní ekonomie (§ 6 odst. 2 správního řádu), neboť pořízení takových důkazů by vyžadovalo i určité náklady, jejichž vynaložení by bylo zcela

nehospodárné, protože výsledek správního řízení by nemohl být jiný než ten současný. Tedy že na st. p. č. 25 v k. ú. Klokočí u Turnova existuje veřejně přístupná účelová komunikace ve smyslu § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích, jak správní orgány obou stupňů v souladu s tímto zákonem konstatovaly.

Krajský soud tak žádné ze žalobních námitek nepřisvědčil, neshledal tedy žalobu důvodnou a nezbylo mu, než ji zamítnout v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s.

VII. Náklady řízení

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Dle něj má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl úspěch žalovaný, ten se však náhrady nákladů řízení výslovně vzdal.

Náklady řízení nemohly být přiznány ani osobám zúčastněným na řízení. Dle § 60 odst. 5 s. ř. s. má totiž osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. Z důvodů zvláštního zřetele hodných může jí soud na návrh přiznat právo na náhradu dalších nákladů řízení. Taková situace v dané věci nenastala, ostatně žádná ze zúčastněných osob náhradu nákladů řízení ani nepožadovala.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.)

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Hradci Králové dne 29. listopadu 2013

JUDr. Jan Rutsch, v.r.
předseda senátu